І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 21, 1966 No. 175. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 20 вересня, 1966

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ ПОЧАВ ДИСКУСІЮ над проєктом про дозвіл на молитву в публічних школах. Сенатори дістають численні листи від виборців в цій справі, і тому стараються вирішити її ще на цій сесії Конґресу. В справі молитви в публічних школах є внесок сенатора республіканця Дірксена на зміну Конституції. Нова поправка до Конституції дозволяла б на молитву в публічних школах, але нема виглядів, щоб знайшлася більшість двох третіх голосів, щоб ухвалила цю поправку. Сенатор демократ Бей вніс проєкт, щоб шкільна влада призначила час на тиху молитву для тих, хто цього бажає. Дірксен має за собою 47 сенаторів, але треба аж 67 для зміни Конституції.

ПРЕЗ. ДЖАНСОН ОГОЛОСИВ день 9 жовтня Днем Лейфа Еріксона. Еріксон — це скандинавський вікінґ, який, як твердять деякі науковці, мав бути в Америці на кілька сот років перед Колюмбом. Президент Джансон не вирішує спірної справи, хто в дійсності відкрив Америку: скандинавець Еріксон чи італієць Колюмб. Але він в своїй проклямації вшановує Еріксона як того, хто став „джерелом інспірацій для мільйонів американців скандинавського походження." Відвага дослідника-вікінґа, який жив 1000 років тому, є частиною американської спадщини. Президент видав проклямацію на основі резолюції Конґресу з 1964-го року.

ЗОРГАНІЗОВАНЕ РОБІТНИЦТВО підтримує урядовий законопроєкт про скасування податкових полегш, які вони мають від інвестицій на розбудову корпорацій. Цим скасуванням податкових полегш Уряд хоче сповільнити інфляційний тиск на економіку ЗДА. Представники промислових корпорацій, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Заходів, були проти цього урядового проєкту, а представник Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Нетепіел Голдфінґер заявив у цій же Комісії, що світ праці сильно відчуває інфляцію, тому промислові корпорації повинні скласти і свою жертву для добра економіки цієї країни.

РАДА РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ критикує провідника республіканців в Сенаті сенатора Дірксена за його обструкцію проти законопроєкту про охорону громадянських прав. Рада Республіканських Організацій об'єднує 10 республіканських груп, завданням яких є модернізація Республіканської партії. Ліберальні республіканці твердять, що сенатор Дірксен своєю обструкцією допомагає демократам, які зможуть звалити всю вину за несхвалення громадянського закону на самих республіканців, хоч проти цього проєкту виступають і південні демократи.

ДО КАНАДИ ВТІКАЮТЬ ті американські юнаки, які не хочуть, щоб їх покликали до військової служби. Рекрутаційний Уряд у Вашинґтоні оцінює, що число втікачів від військової служби в Канаді виносить коло 400 юнаків. Командант Американських Ветеранів Другої Світової Війни Ралф Е. Голл гадає, що в самому Торонті живе від 300 до 400 американців, які втекли туди, щоб не служити у збройних силах ЗДА. Поліція в Торонті оцінює число тих американських дезертирів на 50, що в двомільйоновому місті не становить жадного відсотка.

У СВІТІ

ПІВНІЧНО-КОРЕЙСЬКІ КОМУНІСТИ ВИСТУПИЛИ ПРОТИ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ з гострою критикою в своєму керівному пресовому органі. Таким чином північна Корея, яку активно підтримав в корейській війні Комуністичний Китай, офіційно заявилась за Москвою і проти Пейпінґу. Московська „Правда" передрукувала ту північно-корейську статтю, добавивши нову власну атаку проти китайського комуністичного проводу, що його Москва охрищує назвою „троцкістів". Однаково московські, як північно-корейські комуністи закидають Мао Тсе-тунґові і його оточенню, що ті пейпінґські проводирі порвали з наукою Маркса-Леніна і встановляють власну.

ІНДОНЕЗІЯ МОЖЕ ВІДІГРАТИ РОЛЮ ПОСЕРЕДНИКА між ЗДА й Північним В'єтнамом у справі замирення на в'єтнамському фронті — твердив філіппінський президент Фердинанд Маркос у радіо-телевізійному інтерв'ю в Ню Йорку. Він заявив, що він запропонує у своїй промові на Генеральні йАсамблеї ОН, щоб Індонезія вернулася до Об'єднаних Націй, з яких виступила була в мин. році. През. Маркос твердить, що Філіппіни, Таї (Сіям), Індонезія й Маляйзія становитимуть сильний бльок вільних південно-азійських держав. В міжчасі Індонезія вже зголосила свій поворот до ОН.

АНҐЛІЙСЬКІ НУРЦІ ВІДНАЙШЛИ НА ДНІ ПІВНІЧНО-НІМЕЦЬКОГО МОРЯ німецький підводний човен, який затонув в минулому тижні під час нагального шторму. Швидко потім американські нурці потвердили, що це західньо-німецький підводний човен „Гай" (Рекін), який пішов на дно з 19 членами залоги. Тільки один моряк з його залоги врятувався. 7 тіл виловлено з морських хвиль. Затоплений корабель видобудуть з глибини 120 стіп і затягнуть до віддаленого на 130 миль Гельґолянду.

КЕРІВНА У ШВЕЦІЇ СОЦІЯЛІСТИЧНА ПАРТІЯ ПРОГРАЛА ВИБОРИ до міських і громадських рад. Соціялістичний прем'єр Таґе Ерляндер признав, що ті вибори, які відбулися в минулу неділю, виявили „виразний зворот проти соціялістичної партії". Соціял-демократична партія стояла при кермі влади у Швеції впродовж останніх 20-ох років. Її теперішню проґру приписують інфляції у Швеції. Якщо остаточний вислід виборів виявить виразну поразку уряду, то він, мабуть, подасться до димісії.

ІРАН ВІДМОВИВСЯ ВІД КУПНА ЗБРОЇ у Совєтському Союзі. На це рішення вплинула готовість ЗДА продати Іранові на догідних умовах суперсонічні літаки та протилетунські ракети. Недавно іранський шах (король) Різа Палеві заявив був, що він готов придбати від СССР літаки й ракети, потрібні Іранові для оборони своїх нафтових інсталяцій в Перській затоці проти можливої атаки збоку Єгипту. Москва, мабуть, не квапилася доставити Іранові зброю, яку Іран вживав би проти єгипетських літаків, що їх Москва продала була Єгиптові.

В ЄМЕНІ СТВОРЕНО НОВИЙ УРЯД, що складається виключно із сліпих виконавців волі єгипетського президента Ґамаля Нассера. Його ставленик, єменський президент Абдуллах аль-Салял, димісіонував прем'єра Гассана аль-Амрі, який збунтувався був проти аль-Саляла і безуспішно апелював до Нассера, щоб той відмовив аль-Салялеві дальшої підтримки. В Ємені Єгипет утримує 70,000 свого війська, на яке власне й спірається республіканський режим Абдуллаха аль-Саляла, який перейняв тепер в свої руки диктаторську владу.

Цього року не буде схвалений закон про громадянські права

Вашинґтон, — 19-го вересня Сенат не схвалив внеску сенатора Майка Менсфілда про припинення обструкції в справі законопроєкту про охорону грамадянських прав. До схвалення внеску на припинення дискусії треба більшости двох третіх голосів присутніх сенаторів. За внеском голосувало тільки 52 сенатори, а проти був 41 сенатор, отже до потрібної більшости недоставало 10 голосів — таке саме число, як і минулого тижня, коли також не перейшов той самий внесок. Після голосування сенатор Менсфілд відтягнув свій внесок із Сенату, хоч його була схвалила Палата Репрезентантів попереднього місяця. Тепер на другий рік президент Джансон мусітиме наново вносити подібний внесок до Конґресу, де він мусітиме переходити всі процедури переслухання в обидвох Палатах. За припинення обструкціїголосували 42 демократи і 10 республіканців, а проти були 20 республіканців і 21 демократ сенатор. Сенатор Менсфілд сказав, що всі винні в тому, що цього року Конґрес не прийняв закону про охорону громадянських прав, хоч і додав, що найбільшу вину в цій справі мають демагоги з обидвох сторін: з прихильників цього закону і з його противників, які своїми скрайніми вимогами причинилися до того, що законопроєкт неухвалений на другій сесії 89-го Конґресу. Представники неґритянського населення критикують сенаторську більшість за те, що вона не подбала про енерґійнішу оборону свого становища. Вони твердять, що рішення Сенату буде заохотою до дальших расових заворушень. Численні сенатори в загалі були за урядовий проєкт, але вони домагалися, щоб з нього скреслити той пункт, який домагається скасувати расові обмеження при продажу домів і при винаймі мешкань неґритянському населенню. Д-р Мартин Лютер Кінг заявив, що рішення Сенату скріплює становище тих провідників неґритянського населення, яке каже, що треба послуговуватися заворушеннями, щоб добитися рівних прав із білим населенням.

Науковці просять Джансона припинити вживання у В'єтнамі хемічної зброї

Ню Йорк. — 22 науковці, між якими є 7 власників нагороди Нобеля, звернулися до президента Джансона з просьбою, щоб наказав припинити вживання у В'єтнамі хемічної зброї проти людей і проти рослин, бо це може мати нищівні консеквенції для ЗДА в майбутньому. В листі, висланому Президентові, ці науковці просять, щоб Президент рішуче заборонив вживати хемічної і біологічної зброї. Рада Федерації Американських Науковців підтримує це звернення американських науковців, яке дістали до підпису інші науковці, що напевно його підпишуть. Науковці вважають, що вживання хемічної і біологічної зброї може створити небезпечний прецеденс, який у майбутньому може бути звернений проти населення цієї країни. Хемічна і біологічна зброя є так само небезпечна для людства, як і атомова зброя, тому треба б припинити її вживання, щоб ворог не мав права її вживати. Вживання хемічної зброї повинно бути так само утруднене, як і вживання атомової зброї, про яку рішає сам Президент, — твердять науковці.

Богдан Зорич на відвідинах в Едмонтоні

Едмонтон, Канада. (М. Х.) — В понеділок, 12 вересня ц. р. вечором прилетів до Едмонтону милий гість з Торонта — Богдан Зорич, заступник головного предсідника Українського Народного Союзу і директор канцелярії УНС в Канаді, з осідком у Торонті. У вівторок, 13 вересня п. Б. Зорич зустрівся з членами управи двох відділів УНСоюзу в Едмонтоні в залі УНО та обмінявся з ними думками і з'ясував свій плян пожвавленої організаційної праці. Приявні секретарі та голови обох відділів УНС в Едмонтоні поінформували Б. Зорича про можливості приєднання нових членів до УНС на цьому терені беручи до уваги всі можливості забезпечення, що їх дають своїм членам чужинні приватні забезпеченеві підприємства, але й українські організації взаємного обезпечення на життя. По закінченні ділових нарад Б. Зорич завітав ще до Пластового Дому (один з відділів УНС в Едмонтоні називається пластовий), де привітав його станичний інж. Василь Кунда. Заступник головного предсідника Богдан Зорич з'ясував не тільки заслуги УНС для своїх членів та української спільноти, але й вказав на велетенські можливості, якщо б поверх 30 мільйонів дол., що їх вплачують рік-річно українці до приватних забезпеченевих підприємств, були вплачені до УНС. Гість подав до відома, що УНС в Канаді допомагає грошевими гіпотечними позичками розбудовувати церкви обох наших віровизнань: Української Католицької та Української Греко-Православної Церков у Канаді, Народні Доми, виховні осередки зорганізованої української молоді тощо і просив допомогти йому здійснити намічені пляни. В середу, 14-го вересня, п. Богдан Зорич від'їхав до Ванкуверу, де залишиться три тижні з метою здійснити організаційні пляни. Опісля вертається до Едмонтону, де затримається теж три тижні, докладаючи всіх зусиль, щоб поширити мережу зорганіз. членства УНС в цілій Алберті.

ТРИ ГОЛОДИ І ТРИ ВІЙНИ

Якийсь А. Мороз пише в „Молоді України" з 10 серпня про випробовування, що припали на долю молодого покоління.

„Коли на долю одного покоління випало три голодівки і три війни, то перед наступним відкриється цілий світ", — обіцяє він.

Папа закликає до молитов за мир

Рим. — Папа Павло VI поголосив 19 вересня ц.р. нову Енцикліку, яка має дату 16 вересня 1966 і охоплює 1 700 слів. Ціла Енцикліка присвячена справі миру у світі. Папа закликає всіх вірних молитися в жовтні цього року до Пречистої Діви за мир. Папа підкреслює конечність негайного припинення війни у В'єтнамі, але стверджує, що тривкий мир може існувати тільки на базі „справедливости і свободи людства з увагою на права людини і громади, бо інакше мир буде хиткий і нетривкий". Папа звертає увагу на „збільшені перегони за атомовою зброєю, безоглядні спроби поширитись коштом другої країни, перебільшуване прославлювання одної раси, запоморочення революцією, розмежовування громадян, підступні змови, вбивства невинних" — і все це називає потенціяльним джерелом „найбільшої трагедії". Папа пригадує свою подорож до Об'єднаних Націй в минулому році та просить молитися за мир саме в роковини його виступу на Генеральній Асамблеї ОН в Ню Йорку, 4 жовтня. Папа висловив жаль, що тодішній його заклик до мира й пізніші його заходи в цій справі до цього часу не дали позитивного висліду. Папа запевняє, що треба прийняти мир у В'єтнамі „навіть, коли б він був невигідний", бо краще мати такий мир, як пізнішу загальну катастрофу.

У Тант погоджується бути генеральним секретарем ОН до кінця року

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант, який 1 вересня ц. р. зголосив резиґнацію з свого становища і спричинив цим поважну кризу, погодився залишитись на своєму становищі до кінця сесії цієї 21-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка розпочалась 20 м. м. і кінчається 20 грудня ц. р., ото ж під кінець цього року. У Тант, заявивши це на своїй пресовій конференції в навечер'я відкриття сесії Генеральної Асамблеї, признав, що було б „небажано", щоб зміна на становищі генерального секретаря ОН переводилась в ході сесії. У Тант закинув на тій пресовій конференції Совєтському Союзові, що він постійно намагається звузити компетенції генерального секретаря ОН та спутувати йому свободу рухів, узалежнюючи всі кроки генерального секретаря від рішень Ради Безпеки. СССР хоче — за словами У Танта — звести генерального секретаря ОН до ролі „шанованого урядовця". У Тант таврував також надзвичайну підзорливість і недовір'я Комуністичного Китаю, який вважає, що кожний, хто поїде до Москви, „затіює якусь підозрілу штуку". Водночас він підтримував свою давню пропозицію щодо замирення у В'єтнамі на базі „трьох пунктів": припинення налетів проти Північного В'єтнаму, зменшення бойових наземних дій і допущення комуністичних партизанів до переговорів. Північний В'єтнам не прийняв цих точок, але й не відкинув їх.

В Амстердамі відбулося Ювілейне свято Івана Франка

Амстердам, Н. Й. — Минулої неділі, 18 вересня 1966 р., у великій залі Українсько-Американського Горожанського Клюбу, відбулося свято в честь Івана Франка у його 50 роковини смерти. Свято-академію підготовив місцевий 266 Відділ Українського Народного Союзу, патроном якго є Іван Франко. До підготови свята та до участи в ньому Відділ запросив усі місцеві організації, внаслідок чого це свято було загально-громадським. На програму академії склалися: вступне слово голови союзового Відділу Дмитра Олійника; деклямації учительки школи українознавства Домни Свідерської та учениці тієї школи Ірини Зенич; сольоспів оперної співачки Марти Копач-Гречаник, яка відспівала пісні до слів І. Франка „Не забудь юних днів" музика Лисенка та „Розвивайся лозо борзо" муз. Бобикевича, з наддатком на вимогу публіки. Їй акомпаніювала професор музики Ірина Заячківська - Гаврилюк, яка теж виконала фортепіянове сольо. Обі пані, М. Копач - Гречаник і проф. Заячківська - Гаврилюк одержали китиці червоних рож. Святочну промову про значення І. Франка для українського народу, а особливо про зобов'язання українців поза межами України пізнавати правдивого Франка в час, коли окупованій Україні фальшують його творчість і заслуги для свого народу, виголосив д-р Ярослав Падох, головний секретар Українського Народного Союзу. Свято закінчилося загальним відспіванням Франкового гимну „Не пора". В академії взяла участь ціла місцева громада й багато гостей з-поза неї, зокрема численні союзові секретарі та інші діячі двох суснідних округ УНСоюзу з осідком в Ютиці і Трой на чолі зі своїми головами Володимиром Запаранюком, гол. радним, з Ютики Павлом Шевчуком, головою тройської округи й Василем Колодієм, кол. головою тої округи.

ЗЕМЛЯ НАПРАВДУ КРУГЛА! Цей чудовий вид на нашу сиру Матір-Землю знято з космічної кабіни „Джеміні 11' з висоти 850 миль. На Землі видно північно-західне побережжя Австралії, як дивитись на північний захід. На першому пляні видно радарову антену „Аджени", з якою „Джеміні" злучився в космосі.

ГОЛЛІВУДСЬКІ АРТИСТИ БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА МАЗЕПИ

Голлівудські артисти Майк Мазуркі (зліва) і Джек Пеленс біля пам'ятника гетьманові Мазепі під час своїх відвідин і побуту на Союзівці з кінцем минулого тижня. Обидва вони, зокрема Джек Пеленс (Володимир Палагнюк) від деякого часу енерґійно ведуть підготову до продукції артистичного фільму про Великого Гетьмана України, в якому Джек Пеленс гратиме ролю Гетьмана. Пам'ятник гетьманові Мазепі виконав покійний вже скульптор Сергій Литвиненко і його поставлено в 1959 році у 250-річчя збройного виступу Гетьмана проти Московії.

Східньо-Европейський Дослідний Інститут випустив перший том архівних матеріялів

Філядельфія. — Тільки що появилася друком у німецькій мові велика документальна книга: „Події в Україні в роках 1914-1922". Це є перший із чотирьох томів цієї серії архівних документальних матеріялів, що їх запланував і видає створений тут Східньо-Европейський Дослідний Інститут ім. В'ячеслава Липинського (Ред. Є. Зиблікевич — голова, проф. В. Лотоцький — секретар). Ця перша книга чотиротомової німецької серії має, крім вступів, пояснень та індексів, 196 оригінальних документів — службових рапортів, офіційних нот і листів, меморіялів і урядових опіній — які відносяться до подій в Україні та сумежних країнах в роках 1914-1918. Ці документи говорять про українські, російські та польські й інші справи, що виринали головно на обширі б. Росії, б. Німеччини, б. Австрії та б. Туреччини і у Швайцарії під час першої світової війни та в першому році революції на Сході Европи. Автором цього першого тому є Теофіль Горникевич. Книгу надруковано у Відні. Другий том, який також мав би появитись ще до кінця цього року, міститиме протоколи пленарних засідань, комісій і підкомісій Мирової Конференції в Бересті та тогочасні відгомони Берестейського миру. Третій том посвячений періодові творення Української Держави над Дніпромом в 1918-му році, а четвертий том міститиме документи, які відносяться до творення української державности в Галичині. Два останні томи повинні б появитися в наступному 1967-му році.

Східньо - Европейський Дослідний Інститут ім. В'ячеслава Липинського заснований як інкорпорована, науково-дослідна установа в серпні 1963 року у Філядельфії.

Основним завданням Інституту є наукове досліджування Східньої Европи в аспекті історії, історіософії, соціології, політичних наук і сумежних ділянок знання.

В межах своїх наукових зацікавлень, Інститут збирає документальні матеріяли до історії України і цілої Східньої Европи, приділюючи головну увагу питанням новітньої історії. Інститут має під цю пору, крім великого архіву свого Патрона, в своєму посіданні кількадесять тисяч документів в оригіналах, фотокопіях і мікрофільмах, а також тематично достосовану бібліотеку в різних мовах.

Висліди заходів і праць Інституту будуть публіковані в кількох окремих серіях видань архівно - документального і науково-дослідного характеру. Документи, монографії та інші матеріяли і праці Інститут буде друкувати як українською, так і іншими мовами, передусім англійською. Найближча серія документів появиться в англійській мові.

Публікуючи, без будьяких власних, політичних коментарів, джерельні, архівні матеріяли до історії Східньої Европи, з европейських і американських, державних архівних фондів, у різних мовах, Інститут бажає допомогти всім тим, численним уже сьогодні дослідникам, які є зацікавлені у всебічному пізнанні східньо - европейської проблематики.

В Ню Йорку показано фільм „Тіні забутих предків"

Ню Йорк. — У понеділок, 19-го вересня ввечері, тут у великому й модерному Лінколн Сентер у рямках 4-го нюйоркського фільмового фестивалю показано фільм „Тіні забутих предків", базований на відомій клясичній повісті Михайла Коцюбинського. Фільм випродукувала київська кіностудія ім. Довженка під режисурою Сергія Параджанова. Велика заля фільгармонії в Лінколн Сентер була до останнього місця заповнена публікою, між якою поважну частину становили українці.

ІВАНО-ФРАНКІВЦІ ЗДАЛИ ХЛІБ

„Радянська Україна" з 12 серпня пише: „Трудівники сільського господарства Івано - Франківської області, перетворюючи в життя рішення партії, виконали плян здачі зерна державі (крім кукурудзи). Область здала 39 тисяч тонн хліба. Здача зерна державі триває".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Лицарі національної самооборони

Повідомлення „Прологу" про арешти і суди над українськими діячами культури в Києві, Одесі, Луцьку, Львові, Тернопіль, Івано-Франківську насвітлює дійсне становище в Україні в час посиленої русифікаційної політики, що її веде окупаційний московсько-большевицький режим. Нова хвиля переслідування — це продовження давньої і постійної політики імперіяльної Москви у відношенні до України. Послідовне нищення залишків українського державного самоврядування за часів царату, замарковане цинічною заявою „ нє било, нєт і бить не может", перебрав большевицький режим, стосуючи ще рафінованіші та підступніші методи. Цей режим не вимагає називати Україну Малоросією, як це було за царату, ба навіть затримує українську мову, як декорацію для зовнішнього світу, переводячи в той самий час заплановану керівними органами комуністичної партії русифікаційну політику, ціллю якої знищити окремішність української нації до повної її асиміляції.

Становище України зрозумів президент Франції де Голль, перебуваючи в Києві. У своєму вітальному слові він вигукнув: „Хай живе, Україна, хай живе Київ!" — але далі, замість „хай живе український народ!" вигукнув „хай живе совєтський народ!" Совєтський народ — це підступна формула московських русифікаторів, які знають, що совєтський народ з російською мовою, індоктринований в російському патріотизмі, залишиться російським. Україна для московських імперіялістів — це провінція, яка може мати свою лише провінційну культуру, що не сміє вийти понад побутовщину. Тому так послідовно нищено в Україні українську науку й літературу, тому так послідовно нищено українських діячів культри в тридцятих і сорокових роках.

Для переведення русифікації й асиміляції українського народу московський режим поставив економічну пресію. Те, що царський режим намагався досягнути забороною української мови, большевицький режим пробує осягнути господарським натиском. Громадянин СССР, який хоче зійти на рівень вищий за рівень колгоспного невільника, мусить переставити себе на російську мову. Ніби й немає в Україні ніякого наказу, що вимагав би говорити лише по-російськи, але політична атмосфера виключає українську мову із загального вжитку. Доходить до таких дивоглядів, що, наприклад, у театрі — афіші друковані українською мовою, квитки вступу також друковані по-українськи, актори на сцені співають і говорять по-українськи, але публіка розмовляє по-російськи, і самі актори після вистави розмовляють між собою по-російськи.

Цю підступну політику Москви розуміють українські патріоти. Хоч велика частина населення України, не визбувшися ще страху, породженого сталінським терором, та й просто з міщанського опортунізму піддається тому імперіялістично-шовіністичному русифікаційному духові, є люди, які відважуються протестувати проти цієї смертельної загрози для українського народу. Особливу ролю відіграє тут молоде покоління. Відомий поза кордонами України вірш Василя Симоненка, в якому він, звертаючись до України, заявив: „хай мовчать Америки й Росії, коли я з тобою говорю" — яскраво насвітлює національне відродження України, придавленої московським наступом, визначеним ленінською політикою злиття націй. Арешти і суди вказують, що це відродження ширшає і примушує ворога вдаватися до репресій.

У двадцятих, у тридцятих і сорокових роках еліту українських діячів культури нищено за горду поставу в обороні національної культури. Академік Михайло Грушевський, який сам став жертвою московського імперіялізму, назвав цих діячів культури „лицарями української самооборони". Такими лицарями є тепер ті молоді діячі культури, що їх арештують і судять бюрократи московсько-большевицького режиму. Ця когорта нових бойовиків у нових обставинах має підтримку свого українського народу. Повідомлення з України кажуть, що на суд діячів культури до Львова прибула молодь з різних міст України і відкрито виявила свою солідарність із засудженими. Повну солідарність з цими новими лицарями української національної самооборони мусять виявити й українці закордоном, підтримуючи їхнє становище і протестуючи проти переслідування і засудів в Україні перед цілим світом.

Богдан Галайчук

ПРОЄКТ ЗБІРНОЇ ОБОРОНИ — ПІД ОБСТРІЛОМ

Буенос Айрес. — 3-го вересня закінчились тут підготовчі наради над конференцією військ американського континенту, яка має відбутися в арґентинській столиці у листопаді і де, мабуть, буде поставлена в усій ширині справа створення Міжамериканської Сили Миру. Ця справа, мабуть, виникне також на гемісферичній нараді міністрів закордонних справ, яка відбудеться з нагоди відкриття сесії Генеральної Асамблеї ОН та на нараді латиноамериканських президентів, либонь, у грудні, в Лімі. Вона фігуруватиме теж на денному порядку 3-ої Надзвичайної Міжамериканської Конференції для реформи хартії ОАС, що мала зібратися 29 серпня в Буенос Айресі, але була відложена з огляду на переворот в Арґентині та невизнання Онґанії Венесуелею.

Справа полемічна, має гарячих противників і певних прихильників, але практичний підхід одних і других різний. Рідко, і то лише, коли спірне питання стає предметом палких дебат в ОАС чи в Конґреçі, можна стрінути тут чи там передовицю, яка висловлюється, у загальній формі, за створення спільної збройної сили для успішної оборони проти спільної загрози. Навпаки, противники цієї інституції діють з двох різних сторін систематично, як на правній площині, так і на журналістичній.

Як тільки в обличчі домініканської кризи виникла ідея міждержавної протикомуністичної сили, комунізуючий журнал „Політіка Інтернасіональ" присвятив їй ціле число, а фріхерівсько-фрондізівські тижневики „Прімера Пляна" та „Конфірмадо" раз - у - раз вертались до неї. Недавно появилася ціла міжнародноправна праця на 184 сторінки під заголовком „Міжамериканська військова сила", пера Горасія Венероні, що вже давніше писав на споріднені теми. А „Прімера Пляна" присвятила тій справі аґресивні статті у двох чергових числах. Наведемо кілька фраз, які характеризують той тижневик, відомий, подібно як і сам Фрондізі, з декляративної „західньої та християнської", протикомуністичної постави.

Автор статтей вважає, що латиноамериканські армії вже є „віднаціоналізовані", у висліді постання Міжамериканської Оборонної Ради, спільних операцій „Унітас" та „Аякучо" і протипартизанського вишколу латиноамериканських старшин у зоні Панамського каналу та в Каролайні. „Та денаціоналізація, — продовжує він, — дійде вершка з договором про обмеження зброєнь і зі створенням постійної Міжамериканської Сили Миру".

Нарікання на роззброєння досить непослідовне у цьому журналі, який не раз бідкався на оборонні бюджети, що, мовляв, пожирають національну ренту; так що ж: всі дороги ведуть до Риму, і роззброєневим патиком можна вдарити собаку, коли це вигідно.

Опісля автор пробує спровокувати амбіцію військовиків, мовляв, ЗДА „хочуть здеґрадувати латиноамериканські армії до рівня звичайної поліції, законтрактованої для охорони внутрішнього ладу". Завдання, до речі, не легке, бо, згідно з панівною тут доктриною, так само розуміє своє завдання тутешній старшина: армія приготовляється не до війни зі сусідами за такий чи інший шматок прикордонної смуги, а до інтеґральної оборони проти небезпек, які сьогодні існують: революційної війни, субверсивної аґресії.

Другий арґумент, що має бити по амбіції військовиків: зброя, яку ЗДА постачають — перестаріла. Третій арґумент, що його висуває одночасно фріґерівський щоденник „Клярім": згода на міжамериканську силу — це зрада арґентинської традиції, дипломатичної та військової.

До подібних висновків приходить Венероні, дармащо, як ми підкреслили, оперує він на правній площині, і тим самим вживає зовсім інших арґументів: засновується на низці статтей Хартії Об'єднаних Націй.

„Як ясно виходить з наведених правних текстів та цитованих авторитетних опіній, реґіональний організм — як ОАС, Ліґа Арабських Держав чи організація Африканської Єдности — не може творити збройної сили для інших цілей, як тільки для збірної самооборони або до диспозиції ОН. Інше призначення такої збройної сили порушувало б Хартію ОН, в американському випадку також Хартію ОАС. Був би це небезпечний для світового миру прецеденс.

На іншому місці автор стверджує, що у випадку корейської війни збройні сили ОН були під американським командуванням, не під міжнародним. Згадує також — без ніяких висновків — склад тих сил: ЗДА дали 50,3 відс. армії, 85.89 відс. морської фльоти та 93.38 відс. летунства, Південна Корея — 40.10 відсотка, 7.45 відс. та 5.69 відс., всі інші держави — 9.58 відс., 6.66 відс. та 0.97 відс. Тобто промовчує, що єдиний збройний виступ ОН для збереження миру був насправді виступом ЗДА й Південної Кореї, яким ОН лише позичили свій блакитний прапор...

У світлі цього загальновідомого факту дивно, як п. Венероні може твердити, що ОАС має права на збройні сили, бо це виключна компетенція ОН. Кожному відомо, що це з фактичної і правної причин наскрізь паперова компетенція.

Раз, до того була б необхідна однозгідність усіх постійних членів Ради Безпеки, включно з СССР, що було б можливе лише тоді, якби ніяка комуністична потуга не мачала пальців в аґресії. Дотепер така ситуація трапилась єдиний раз: коли голляндці заатакували були індонезійців, не зважаючи на перемир'я. СССР, очевидно, домагався збройних санкцій проти Голляндії, а жадна західня потуга не поставила „вета", щоб не зражувати собі азійців таким проявом солідарности з колоніялістичною аґресією.

Якщо якимсь чудом вдруге виявилася б така однодумність, виринула б друга заковика: звідкіля Рада Безпеки взяла б збройні сили для здійснення санкції? „Щоб причинитися до збереження світового миру й безпеки, всі члени ОН зобов'язуються поставити до диспозиції Ради Безпеки, на її домагання, на основі окремого договору чи пак договорів, збройні сили..." Алеж бо ні такого договору, ні таких договорів ніколи не підписувано.

П. Венероні, очевидно, не може цього затаїти: „Відсутність згоди між потугами, постійними членами Ради Безпеки, зокрема між двома суперпотугами, унеможливила покищо (від 1945 до 1966 року!) поставлення до диспозиції міжнародної організації збройних континґентів тих держав, бо ті держави не вспіли сконкретизувати з Радою спеціяльних умов, про які мова у 43 та 45 статті Хартії. Непорозуміння стосується складу, якости та кількости континґентів", — пише п. Венероні.

У розділі п. н. „Передбачена у Хартії процедура про збройні сили для світової організації" докладно аналізується 43-у статтю, при чому втримується читача в переконанні, що вона діє, що ОН виконує монополь, застережений для неї Хартією, і лише в двох наведених реченнях признається, що так воно не є. І то як стилізується ті два речення: Не йдеться, мовляв, про основне розходження між двома бльоками, яке перекреслило цілу концепцію Ради Безпеки — як відомо, побудовану на концепції т. зв. Европейського Концерту XIX та початків XX ст., який діяв справно завдяки однодумности великодержав, в часах, коли не існувало ідеологічної поляризації. Йдеться, виглядало б, про технічні розходження, яких „покищо" не вдалося ще пов'язати, але які, слід вірити, згодом знайдуть розв'язку. Не відразу Рим збудовано, а від часу підписання Хартії ОН минуло „покищо" ледве 21 років... Як бачимо, автор має досить еластичний критерій інтелектуальної чесности.

Щоб профорсувати свою тезу, Венероні підмальовується під буквоїда зі школи Чистого Права, який обмежується аналізою текстів, не порушуючи питання, чи ті тексти справді ввійшли в життя. Але щоб підтінити контури та допомогти читачеві прийти до потрібних висновків, вживає засобу, якого ми ще ніколи не зустрічали у правничій і взагалі науковій літературі: на початку кожного розділу містить як „мотто" якусь цитату, яка не має нічогісінько спільного з правом, але яка пасує для емоційної підготови читача.

Обмежимося двома максимами, що їх висловили півтора сторіччя тому два вожді південноамериканської визвольної війни, арґентинець де Сан Мартін та венесуелець Болівар. „Не розумію, — писав перший із них, — як можуть існувати американці (в розумінні мешканців континенту), які, в ім'я негідного партійництва, об'єднуються з чужинцем, щоб понижувати свою батьківщину". Бо, як виходить, лише в ім'я „партійництва" бороняться латиноамериканські уряди проти комунізму і шукають відповідних засобів оборони. А оце максима Болівара: „Завдання війська — боронити кордони. Не дай Боже, щоб воно мало звертати зброю проти співгромадян!"

Наприклад, єдине завдання перувіянської армії — воювати з Еквадором за хронічно спірний кордон. Вона не повинна була звертати зброї минулого року проти співгромадян - партизанів. Це значить, згідно з „Прімера Пляна", деґрадувати армію до ролі поліції.

„Постання Міжамериканської Сили Миру було б наявним порушенням Хартії, було б прецедентом небезпечним для світового миру, бо перенесло б право вжиття збройної сили у міжнародних взаєминах на реґіональні бльоки (чи пак знову на „сфери впливу"), створюючи таким чином можливість нагальних зударів між ними..." — пише п. Венероні, висловлюючи ті всі страхіття у кон'юнктиві, як чисті гіпотези, які ніколи не здійснилися і які загрозять миролюбному світові вперше, щойно коли б ОАС рішився на Міжамериканську Силу Миру.

Лев Шанковський

В СССР — НА РЕЛІГІЙНОМУ ФРОНТІ

(2)

У своїй статті проф. Боцюрків дає блискучу аналізу тих наслідків, що їх насправді осягнув большевицький режим своєю відновленою війною з релігією. Ці результати, під кожним оглядом, для режиму неґативні. Під впливом протирелігійної боротьби віруючі маси замкнулися в собі, поринули в есхатологічні міркування, подекуди почали виявляти безпринципний утилітаризм типу: Богові свічка, чортові огарок. Почався відхід віруючих мас від леґальних і дозволених форм релігії до нелеґальних і недозволених: віруючі маси переходили в підпілля, посилюючи недозволені групи й секти, як, наприклад, групу „истинных православных христиан (ИПХ)" або секти єговістів та п'ятидесятників.

Боротьба режиму з цими групами дуже важка, бо вони дотримуються суворої конспірації і навіть порівнюють себе з ранніми, конспіративними християнськими релігійними громадами в Римській імперії. Посилилося теж членство в леґальних сектах, як, наприклад, секті євангельських християн-баптистів чи адвентистів, які не є заборонені. Характеристичною ознакою цих леґальних і нелеґальних сект є доволі широка участь у них молоді. За одним совєтським дослідженням, група ИПХ у Мічуринську, Тамбовської области, нараховує 83 „активістів", в тому числі 44 нижче 30 років життя.Назагал половину віруючих у сектах творить молодь.

Теза проф. Боцюркова про перехід віруючих у підпілля внаслідок посилення боротьби з релігією в СССР потверджується численними іншими джерелами. Відхід від офіційної Патріяршої Церкви пояснюється в значній мірі тим, що Церква недостатньо виступає в обороні релігії проти урядових чинників і не протестує проти жахливої дискримінації віруючих, як теж проти грубих порушень „соціялістичної законности". Проти цих порушень протестували перед „президентом" Підгорним два священики Православної Церкви, покликаючись ще на протест 8 єпископів перед патріярхом, але епілог цієї справи відомий: патріярх позбавив обох протестантів духовного сану, а до єпископів вислав гостре попередження, щоб не толерували і не допускали критики уряду збоку духовенства та віруючих.

Перехід віруючих у підпілля знаменує теж, у значній мірі, численна „захалявна" релігійна література, що поширюється тепер в СССР, головно на Україні, приймаючи форму „Божих листів", церковних календарів, молитовників, катехизмів, святочних карток, релігійних віршів. „Божі листи" приймають також форму „ланцюгових листів", коли адресатів просять, щоб вони зміст листа переписали кілька чи кільканадцять разів і розіслали своїм знайомим. Нічого в тих „ланцюгових листах" немає із колишніх забобонів чи притаманних таким листам у минулому погроз небесними карами. Навпаки, автор листа, що завітав з України до цієї країни, дуже зручно використовує, що так скажемо, за Черкашиним, „епістемологічну базу", виявляючи жахливі суперечності, що їх створює сам совєтський режим своєю боротьбою з релігією.

Дуже цікаві дані наводить проф. Боцюрків про дослідження релігійної ситуації, що його провела, на бажання совєтського уряду, Академія Наук СССР в областях Воронізькій, Липецькій, Тамбовській, Рязанській і Пензенській, а теж в інших областях СССР в роках 1959-1962. Деякі з цих даних опубліковано в журналі „Вопросы истории религии и атеизма", а також в інших журналах. На підставі цих досліджень можна дійти до таких висновків:

1. Кількість православних церков зменшилася з 15.000 в 1948 році до 11,000 в 1961 році, і до 8,000 в 1964 році;

2. Хоч населення Української ССР становить тільки 1/5 всього населення СССР, більше ніж половина чинних православних церков існує на Україні;

3. Три колишні уніятські області Української ССР (Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ), що їх населення творить тільки 2 відсотки всього населення СССР, мають понад 20 відс. усіх існуючих православних церков;

4. Патріярша Православна Церква продовжує бути

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО МОВУ

Дуже приємно було мені прочитати в „Свободі" з 7 вересня замітку п. н. „Львов'яни боронять чистоту української мови у Варшаві". Я хоч не мовознавець, але вповні поділяю погляд автора. Уживання форми „на Україні", замість „в Україні", ставить Україну в стан провінції. Тому час перестати вживати цієї форми, як каже авторка листа зі Львова, не тільки українцям в Польщі, але й в цілому світі.

Бацвин Володимир
Антіох, Ілл.

ДИВОГЛЯДИ І ПАРАДОКСИ

„ЗДА", „США" чи „ОСА" — питання на сторінках „Свободи".

Дивно, що в „Свободі" і в інших українських редакціях працюють люди, обізнані з літературою і мовою, а проте роблять блуди...

Дивно, що в УВАН, НТШ, УВУ є науковці, які стоять на сторожі чистоти української мови, є ворогами всяких русицизмів, польонізмів та ґерманізмів — і одночасно вперто вживають такого русицизму „штаат"...

Коли б я уживав таких слів, як „бутерброт", „зонтік" чи „вокзаал", то мене, сірого громадянина, задзьобали б за такі гріхи, але вони — науковці, і їм усе вільно...

Але пора застановитись і блуд направити, бо слово „штаат" є і ґерманське-московське і зовсім не те саме, що в нашому випадку при назві країни нашого побуту, отож Північної Америки, чи пак Юнайтед Стейтс оф Америка. Бо слово „стейт" (вибачайте, панове науковці!) не означає в цьому випадку „держави", бо ті стейти державами не є!

Піонери Вашинґтон, Джеферсон і інші, об'єднуючи ті різні колонії, території та області - стани, мали на думці не держави, а просто території. стани чи пак стейти, котрі допера об'єднувалися в одну державу.

Парадоксом є, що панове галичани вживають слово „держава", в назві ЗДА, і заразом дуже обурюються, що „державу" Пенсилвенія порівнюють з Україною.

Отож, якщо тут нема ані „держави", і то „злученої", то я приєднуюсь до пропозиції називати „Юнайтед Стейтс оф Америка" по-українськи „Об'єднані Стейти Америки".

Ця назва є гарна і доцільна, є теж вірним перекладом — і напевно американці не будуть з нас насміхатися, якщо ми приймемо цю назву. Усі об'єднано, згідно і соборно!

Мґр Н. Рибак
Шикаґо, Ілл.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(78)

Д. Лук'янович вкладає Франкові такі слова: „Наука про землю, зорі і всесвіт — це той динаміт, що розсадить попівську науку". Отже, те, що Франко уважав за нетактовне, Лук'янович змушує Франка проповідувати селянам. Франко свого Беркута ідеалізував, а Лук'янович і Франка і Беркута . . . скомунізував.

„Гляджу на світ — люди люблються, дружаться і якось жиють і дітей годують"

Це уривок з листа І. Франка до Климентини Поповичівни з 22-го травня 1884 року. Далі він пише: „І у мене серце болить, чому мені не судилось зазнати родинного щастя" (ЗНТШ, том 156, ст. 21).

Оця туга за родинним щастям була дуже сильна в поета, який рано втратив батька, а пізніше й матір, і жив у вітчима та мачухи, вийшовши з тюрми після першого арешту; ще більше зросла та туга після другого заарештування в 1880-му році, коли Ольга Рошкевичівна одружилася.

В. Дорошенко в статті „Страдницький шлях І. Франка" пише, що „ще сидячи в тюрмі в 1878 р., Франко роздумував над тим, чи не побратися з сестрою свого приятеля Павлика, Анною" (там же, ст. 20).

Та це не вірно, тоді ще не була зірвана приязнь із О. Рошкевичівною. Франко думав про одруження з сестрою М. Павлика в 1880. У вересні 1880 р. Анна Павлик повідомляла брата про те, що Франко хоче з нею женитися (І. Книш, ст. 40). Це саме виходить із листа М. Павлика до Франка, в якому Павлик закидає Франкові нечесність, мовляв, із оповідання „На дні", що було надруковане в 1880-му році, виходить, що Мирон ще любить Ольгу і одночасно старається одружитися з Анною Павликівною. Франко пише Павликові, що, сидячи в тюрмі, мав час передумати своє положення, і „рішився жити з Анною. Правда, рішився не по любові, а по приязні. Головне за цим питання тут таке: чи приязнь вистачить для життя, приязнь скріплена ще одним і по мойому найсильшим вузлом — спільною роботою? Я думаю, що вистачить" (Книш, ст. 42).

М. Павлик хотів, щоб Франко одружився з Анною. Обережний Франко радився своїх приятелів, М. Драгоманова та його дружини Людмили. „Але Драгоманови, дискретні, — не вмішувалися в ці справи. Сам Франко писав М. Павликові 11-го квітня 1881-го року, що „старається пересилувати сам себе на тільки, щоб женитьба наша була по можности скріплена й любов'ю, але досі не встиг". Після того Франко виїхав зі Львова до Нагуєвич, і Анна писала братові таке: „В останнім листі моїм було написано, що я Франка не хочу, щоб зо мнов женився" (Книш, ст. 47).

Ірина Книш у своїй праці „Іван Франко та рівноправність жінки" пише, що Франко любив Ольгу Рошкевич, яка вийшла за нелюбого, Франка ж любила Анна Павлик, та Франко не міг її полюбити. Вона не знайшла дороги до серця Франка, для того їй може багато не доставало, але вона зуміла з гідністю зійти з його дороги, бо мала те, що є сьогодні найціннішим виявом жіночої рівноправности: — характер. Цю силу й стійкість її характеру цінив Іван Франко, коли задумував із нею женитися" (ст. 48), хоч вона не мала більшої освіти, але читала багато та ширила нові тоді соціялістичні ідеї, за що її часто заарештовували та судили.

У 1880 р. Франко написав вірш „Анні П.", в якому дівчина так відповідає матері:

Я не боюся хмари, зливи!
Що мені вітер той бурхливий?
Я про ті тучі сміло, сміло
Буду робити чесне діло.
Нехай і повінь часом бухне,
Моя відвага не потухне,
Знесу я всяку злую долю,
А не покину праці в полю.
Робити буду без упину,
І перестану — як загину.

(XV, A, 107-108)

Анна Павлик аж до смерти не вийшла заміж.

**

При цій нагоді треба згадати про маловідомий факт, а саме, що Іван Франко служив при австрійській армії в 55-му так званому бережанському полку піхоти. Недовга це була служба, але вона має значення для Франкових настроїв в 1879 році.

Франків син, у згадуваній книзі „Про батька", пише:

„Багато навіть близьких людей не знали про це. Покійний академік В. Щурат, добрий знайомий Івана Франка і компаньйон по спільній кватирі у Відні, хвалився, що знає біографію Франка достеменно. Коли його питали, чи не був І. Франко в армії, він впевнено відповідав: „Не був Франко при війську! Ми ж його життєпис знаємо весь знаменито! Немає в ньому місця на військову службу" (ст. 18).

В дійсності на 21-му році життя, тобто в 1877-му році, Франка визнали здібним до військової служби, але відклали її до закінчення університетських студій. До війська покликали його 1-го жовтня 1879 р., і він почав служити як „однорічний доброволець", бо такий статус мали всі рекрути із закінченою гімназією. Франко перебував у казармах при вулиці Курковій у Львові.

Основоположник Пласту серед пластунів в Німеччині

Мюнхен. — У пляні відзначування 80-літнього ювілею Основоположника Пласту, проф. д-ра Олександра Тисовського, таке відзначення відбулося також у пластовому таборі на Гохлянді у баварських Альпах близько Мюнхену, в неділю 14-го серпня.

На це свято приїхав поїздом з Відня до Мюнхену проф. Тисовський з родиною, в товаристві уповажненого Головної Пластової Булави для окремих справ в Австрії, пл. сен. Теодора Данилова з дружиною.

У Мюнхені, на зал. двірці, Ювілята стрінула делегація пластунів Німеччини, очолювана головою КПС пл. сен. доц. д-ром Д. Пеленським, голова пластсеньйорату в Німеччині о. д-р І. Гриньох, пані Ольга Пеленська й інші.

Після короткого відпочинку проф. Тисовський того ж вечора був гостем на прощальному вечері учасників літніх курсів українознавства УВУніверситету, де його привітав один із викладачів цих курсів, проф. В. Жила з Тексасу.

Після дводенного відпочинку у Мюнхені проф. Тисовський приїхав в неділю 14-го серпня до пластового ристві голови пластового риствіголови пластового сеньйорату Німеччини о. д-ра І. Гриньоха.

При вході до табору Ювілята вітали голова КПС Німеччини пл. сен. Д. Пеленський, командант табору пл. сен. Іван Керестіль з членами команди табору, і уповажнений ГПБ пл. сен. Т. Данилів.

Ювілят в товаристві всіх, що його вітали, перейшов до табору юнаків, де відбулася неофіційна стріча його з всіма пластунами табору. Пластунки і пластуни заспівали кілька пісень, які вони вивчили в таборі, та перевели кілька забав, в яких взяв чинну участь і Ювілят.

Особа ювілята викликала спеціяльне зацікавлення новаків і новачок, які приглядаючись йому з заінтересуванням часто забували про свою участь в забавах.

О год. 10 ранку були відправлені дві Служби Божі в таборі: католицька — Архієрейська для католиків, яку відправив Преосв. Владика Платон в асисті о. о. канцл. Дмитришина та д-ра І. Гриньоха, та православна, яку відправив о. Митр. прот. П. жої співав хор пластунок „Діброва" під упр. пл. сен. Марії Гарабач.

В час і Служби Божої понад 50 пластунів (-ок) і членів кмди табору приступило до Св. Тайн.

При кінці Сл. Божої Владика Платон виголосив глибоку змістом проповідь про вагу релігійного виховання молоді. Він зарядив теж, що цю Сл. Божу відправив в намірені Пласту та склав подяку і найкращі побажання Основоположникові Пласту за його працю для української молоді і Пласту зокрема.

В часі Сл. Божої для пластунів православного віровизнання митр. прот. П. Дубицький у проповіді підкреслив заслуги Пласту для української молоді.

Після релігійної частини програми всі учасники табору і гості з Мюнхену та німецькі сусіди табору перейшли на площу табору юнаків. Крім пластунів ,учасників табору, зібралося там коло 350 осіб.

Там відбулася офіційна церемонія вшанування Основоположника Пласту в його 80-ліття з відзначенням 55-ліття існування Пласту.

Почесні місця зайняли Преосв. Владика Платон, митр. прот. П. Дубицький, о. канцлер Дмитришин, мініст. референт д-р Й. Маврер, та бурґомістр Кеніґсдорфу, біля якого знаходиться пл. табор.

На центральному місці площі зайняв місце Ювілят, проф. д-р Олександер Тисовський , а по його боках станули голова КПС Німеччини пл. сен. Д. Пеленський та Уповажнений ГПБ пл. сен. Т. Данилів.

Командант цілости ст. пл. Ігор Мисько здав звіт Основоположникові Пласту із стану табору готового до святкування, а потім голова КПС Німеччини, один із основоположників стрийського пластового осередка у 1911-1913 та б. УСС, пл. сен. Д. Пеленський, вітав Основоположника Пласту з його 80-літтям та 55-літтям заснованого ним Пласту, бажав йому ще многих літ, так закінчуючи своє слово: „Наші друзі в поневоленій Батьківщині , які не можуть прибути тут особисто і радіти з нами цим великим святом, у своїх серцях, складають Вам, єднаючись з нами, гарячі побажання, діждатись цієї радісної хвилини, щоб разом з Вами вітати вільний золотоверхий Київ, та, щоб Всевишній Господь дозволив Вам запалити ватру перемоги;"

Після привітів складених о. д-ром І. Гриньохом від пл. сеньйорату Німеччини, ст. пл. Андрієм Ребетом від старшопластунства, пл. розвідчицею Катрусею Горбач від пластунок, Ювілята вітали ще представники наймолодшої пластової ґенерації: новачки Орися Марцюх і Оксана Саюк від новачок передаючи Ювілятові китицю цвітів та комплет серветок, які новачки вишили під керівництвом пані Кушнір, та Мирон Митрович, Юрко Капітанчук і Олесь Микитович від новаків при чому Мирон Митрович подарував Ювілятові дві картини, які він сам написав.

Після цього Ювілята і Пласт вітали: бурґомистр Кеніґсдорфу, міністеріяльний реф. д-р Йоганнес Маврер, який виголосив знамениту, глибоко-змістовну і гарну формою промову, а далі вітали Ювілята ще мґр. А. Мельник, голова ЦПУЕН, та надрадн. С. Шах від „Рідної Школи".

На цьому закінчилась офіційна частина святкувань, а Ювілят подякував всім за привіти й побажання для нього.

Вечором о год. 10:30 на площі табору юнаків відбулася Святочна Ватра, на якій була переведена церемонія складення новаками приречення, заприсяження пластунів - учасників, та іменування пластунів - розвідчиків. Ця церемонія мала цим разом небуденний характер: присягу відбирав від них сам Основоположник Пласту, той, що відбирав її від перших пластунів-учасників у 1912 р. Та й посвідки складення іспитів роздані цього вечора всім заінтересованим були цим разом незвичайні, їх, разом із членами іспитових Комісій, підписав сам Дрот!

Тепер слідувала програма святочної ватри, в яку учасники табору включили все, чого навчилися в часі існування табору.

На кінець промовили ще голова КПС пл. сен. Д. Пеленський, голова ЦПУЕН мґр А. Мельник, і ще раз промовив мін. реф. д-р Мав- Дубицький для православних.

В часі катол. Служби Борер.

Закінчилася святочна ватра у пластовому таборі на Гохлянді зворушливою картиною, коли голова пластового сеньйорату Німеччини о. д-р І. Гриньох, взявши за руки двоє найменших з пластового нарибку, новачку й новака, станув перед Основоположником Пласту і нав'язуючи до своєї попередної заяви, що Дрот не будував на піску свойого Пласту, а на твердому фундаменті , сказав, що коли ми у Пласті маємо представників оцієї нашої наймолодшої ґенерації, то пласт може сміло глядіти в майбутнє.

Зворушений Основоположник Пласту обняв обидвоє дітей і поцілував їх.

Був це один із накращих, незабутніх моментів із цілої стрічі.

Пл. сен. **Теодор Данилів**

Шикаґо, Ілл.

ДОСЯГНЕННЯ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ САМОПОМІЧ

Федеральна Кредитова Кооператива Самопоміч в Шикаґо закінчила 2-го липня 1966 року 15 років існування. Спонзором кооперативи є місцевий відділ Об'єднання Українців в ЗДА під тією ж назвою — „Самопоміч", з лона якого вийшли піонери кредитівки на чолі з організатором українського кооперативного життя в Шикаґо бл. п. інж. Іллею Сем'янчуком.

Майже гумористичними здаються тепер первісні обставини праці кооперативи. Її операції відбувалися в кутку позиченого приміщення коло столика, що не мав навіть шухлядки, яка б замикалась. То ж грошові документи співробітники каси носили з собою і зберігали їх вдома, а поточну готівку відвозили трамваєм і без поліційної охорони до банку.

За час дотеперішнього існування кооперативи число її членів з 48 піонерів збільшилось до 4.327 осіб. Капітал її, що спочатку склали її основники в сумі 359 дол., тепер, на 30-го червня 1966 року, виносив 5,861,329.94 дол. і складається головно з ощадностевих вкладів членства. Це, разом із зростом числа членів, вказує на безперервно зростаюче довір'я української громади до своєї установи.

Капітал ульоковано на 70.8% в позиках своїм членам, а 25.2% в депозитах в банках, що вказує на повне задоволення фінансових потреб своїх членів. Загальна сума виданих позик за 1951 р. виносила 12.501 дол., а до 30.червня 1966. р. їх видано аж 17,656,743.35 дол. Таке інвестування заощаджених членами вкладів давало можливість оплачувати ті вклади дивідендами, яких було виплачено в 1952 р. на суму тільки 1. 768. долярів., а в 1965. р. аж 194. 433. дол.), а за першу половину 1966-го року — 105. 1233. 12 дол.

Значення кредитівки „Самопоміч" в Шикаґо за 15 років її існування полягає не тільки в зрості її фінансових операцій. За той час вона вельми прислужилась до розвитку українського громадського й культурно-національного життя. Вона ж бо уділяла високі позики, а то й дотації різним громадським, становим та культурно - освітнім організаціям і установам, як, наприклад відпочинковій оселі в Равнд Лейку, Пластові, СУМА, Українському Нац. Музею, відділам УНС, часописові „Українське Життя", українській друкарні, українським парафіяльним школам і т.д. Завдяки кооперативі „Самопоміч" розпочали працю по своєму фаху 34 українські лікарі, 8 ветеринарних лікарів, 13 газолінових станцій, 40 українських торговельних і промислових підприємств, а в своїх власних домах поселились понад 1,300 українських родин, створивши в околиці „Самопомочі" українську дільницю. Це останнє також сприяло розвиткові українського організованого громадського життя та створено почуття незалежности, підсилювало почуття свого „я" і тим послаблювало гін до асиміляції.

Шикаґівська кооператива „Самопоміч" своїми фінансовими успіхами займає одне з передових а саме — сьоме з черги місце серед 1,749 кредитівок стейту Іллиной. Тим ця кредитівка завоювала належну славу й престиж українському імені серед американського світу, який цінить і шанує кожну групу свого населення та розважає про її силу й значення головно по її фінансовому самозабезпеченню.

Все те шикаґівська „Самопоміч" досягнула своєю муравлиною діяльністю, корисною для української громади: безконкуренційно дешевим кредитом на купно авт, домашнього устаткування і т. п. а спеціяльно низьким кредитом в поміч українським організаціям, хорим і студентам, а влітї ще вакаційними позиками з практичними подорожніми чеками. Власне такою щоденною працею для громади кредитівка здобувала свої заслуги. З них згадаємо ще два її досягнення.

Позики, що їх видавала „Самопоміч", вона забезпечувала на випадок смерти чи втрати працездібности позичальника, оплачуючи те обезпечення своїми коштами, без обтяження ними конта позичальника. Завдяки цьому 43 обездолених родини членів кооперативи не мали прикрих турбот за несплачені решти позик. Ті довги до каси „Самопомочі" заплатила за них Обезпеченева установа Кооперативної Централі „КЮНА", виплативши до 30-го червня 1966. р. понад 89,000 долярів.

Друге, виключне досягнення кооперативи „Самопоміч" торкається видачі позик для продовження високих студій українській молоді. Ця кооператива одна з трьох кредитівок з усього числа 1,749 таких установ в стейті Іллиной дістала право видавати позики студентам, які забезпечує держава і держава ж оплачує відсотки за них Саму ж позику сплачує позичальник після закінчення студій, коли дістане працю по фаху.

Так в загальних рисах характеризуються досягнення нашої кредитівки „Самопоміч", що відзначає 15-літній ювілей існування. При тій нагоді Дирекція кооперативи, крім офіційних урочистостей, запросила для розваги і приємности ширшого громадянства „Новий Театр" з Ню Йорку поставити п'єсу Лесі Українки „Кам'яний господар". Ця вистава відбудеться в Шикаґо 24-го листопада в залі „Лейн Технікел Гайскул" і напевно викличе ширше заінтересовання нашого суспільства на пошану так заслуженої в цій метрополії кооперативної установи, а актори зберуть нові лаври своїх успіхів.

Антін Кущинський

В СССР — НА РЕЛІГІЙНОМУ ФРОНТІ

(Продовження зі стор. 2-ої)

найсильнішою релігійною організацією в СССР, але в останніх роках вона втратила дуже багато членства в користь сект, головно заборонених урядом „Истинных православных христиан", „Свідків Єгови", „п'ятидесятників" тощо.

5. Типові московські секти, як от старовіри, духобори, молокани, суботники, хлисти, скопці та інші, не відіграють ніякої ролі. Ширяться секти західнього типу, дозволені й заборонені урядом;

6. Серед віруючих, число яких за деякими джерелами визначається на 70 мільйонів, нараховується 70 відс. жінок, а також 70 відс. віком понад 40 років. Все ж таки у святах Пасхи, 1963 року, молодь виповнила церкви на одну третю;

7. У Рязанській області існувала 61 церква із 991, що були в цій області перед революцією (тепер одна на 24.000 населення). В 1960 році в цих церквах охрищено 60% усіх народжених в обл. дітей, заключено 15% усіх шлюбів та відправлено 30% усіх похоронів. Для Пензенської обл., що мала тільки 34 церкви з існуючих колись 924 (одна на 44.000 населення), цифри ці були такі: 48.5% христин, 6.4% шлюбів, 20.9% похоронів.

8. Усі прошарки населення виявляють нехіть до протирелігійної пропаґанди та виразну тенденцію толерувати „релігійні пережитки". До речі, це твердження цілком підтримується досвідом членів „похідних сотень ОУН", які в 1941 - 1943 рр. навіть від осіб, що виявляли атеїстичні переконання, чули, що „ніякої антирелігійної пропаганди не має бути, бо її ніхто не потребує. Релігія, — це приватна справа кожної людини".

Ось уламки з того, що подано до публічного відома після урядового дослідження релігійної ситуації в СССР, але що стало відоме самому урядові — цього ніхто не знає. В кожному разі, антирелігійна „п'ятирічка" в СССР закінчилася з прогнанням Хрущова. Наслідки цієї „лебединої пісні" Хрущова мусіли бути доволі сумбурні, коли нове колективне керівництво затрубіло на відступ.

Упродовж 1965 року в газетах і журналах в СССР появилося чимало статтей і кореспонденцій з критикою . . . антирелігійної пропаґанди. Проф. Боцюрків реферує різні голоси цього типу, а ми до його реєстру бажаємо додати тільки один. У відомому проф. Боцюркову московському журналі „Наука і религія" (ч. 11, 1965) є таке висловлювання В. Невгода з Києва про Біблію: „Намагання представити Біблію як збірник безглуздих і дурних видумок приводить в сліпий кут. Біблія, очевидно, не так уже складена погано, коли мільйони людей протягом сотень і тисяч років бачили в ній вершину премудрости, „книгу книг". Ще один момент: мистецька вартість Біблії . . . Її критики, як правило, обходять це питання, а тим часом . . . можна сміливо сказати, що біблійні міти ніскільки не поступаються древньогрецьким красою і силою мистецького впливу, як, наприклад, промови пророків, книга Еклезіяста, євангельські притчі, „Пісня пісень" — все це мистецькі твори великої поетичної сили, своєрідна мова „святого письма", що приваблює силою, виразністю і лаконічною простотою".

Проф. Боцюрків закінчує свою студію ствердженням, що в міських осередках большевикам може й вдалося виплекати релігійний індеферентизм за 50 років невпинної боротьби з релігією, але не вдалося їм навернути міське населення СССР на войовничий атеїзм. Не зважаючи на урядовий натиск, оце населення виявляє щораз більшу релігійну толеранцію, включно з тим, що воно ніяк не перешкоджає своїм релігійним дідусям і бабусям виховувати молоде покоління в релігійному дусі. У цьому місці проф. Боцюрків робить дуже цікаве спостереження, що в довшому пляні секуляризація совєтського суспільства більше робить шкоди совєтському режимові, ніж „релігійні пережитки". Вона відбирає режимові рацію його існування на важливому релігійному фронті.

Для характеристики становища на релігійному фронті в СССР наведемо ще одну подію, яка не має, мабуть, прецеденсу в СССР. Відома поетеса українського роду, Анна Ахматова (Горенко) в своїм заповіті просила, щоб похоронили її згідно з християнським обрядом. Похорон відбувся у Нікольському Морському Соборі в Ленінґраді, і в ньому брали участь письменники та урядові особи. Поет Ярослав Смеляков описав його у вірші, надрукованому в газеті „Литературная Россия" (17.VI.1966), частину якого цитуємо в оригіналі за „Нотатником" Леоніда Лимана (7, 1966, ст. 3):

> Мы ровно в полдень были
> в соборе
> совсем не в клубе городском,
> а в том Большом Морском
> Соборе,
> построеном еще Петром.
>
> И все стояли виновато
> Среди хоругвей, вдоль икон —
> без полномочий делегаты
> от старых питерских сторон.
>
> По завещанью, как по визе,
> гудя на весь лампадный зал,
> сам протодьякон в
> светлой ризе
> Вам отпущенье возглашал.
>
> Он отпускал Вам перед Богом
> Все прегрешенья и грехи,
> а было их не так уж много —
> одни поэми да стихи.

Повторяємо, ця подія справді без прецеденсу в СССР і разом з іншими подіями вона, може, показує, що сучасне „колективне керівництво" наміряє повернутися до цього модусу вівенді з релігією, що його визначив був Сталін. З точки зору Москви цей відворот має тактичне значення, і було б недоцільно базувати на ньому будь-які надії на постійну й тривалу „коекзистенцію" большевизму з релігією. Такої коекзистенції бути не може, для того, щоб вона існувала, большевики мусіли б перестати бути большевиками. Все ж таки не можемо відмовитися від кінцевого ствердження, що в боротьбі з релігією большевики знову зазнали болючої поразки.

Кінець

● **Італійський парлямент признав після 4-денних дебат** автономію північній провінції Больцано (Боцен) що насправді є Південним Тиролем і де велику більшість становлять тирольські німці. Зате Італія рішуче вимагає від Німеччини й Австрії, щоб вони припинили всяку підтримку німцям з тієї провінції, які переводять терористичні акти у боротьбі за свої права.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ
ГОЛОВНА УПРАВА І УПРАВА ВІДДІЛУ в НЮ ЙОРКУ
ділиться сумною вісткою, що

інж. ОРЕСТ СЕМЧИШИН

великий патріот, активний член і б. член Управи Т-ва, упокоївся нагло дня 18-го вересня 1966 року.

ПАНАХИДИ в понеділок 19-го і в середу 21-го вересня 1966 р. в похоронному заведенні П. Яреми.

ПОХОРОН в четвер, 22-го вересня 1966 р. о год. 8-ій ранку з похоронного заведення на Український Цвинтар в Савт Бавнд Бруку.

ПРАЩАННЯ від Товариства в середу по Панахиді.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуся

бл. п.
РОМАНА ЛЕВИЦЬКОГО

мґр. права, старшини УГА, конц. урядника адміністрації, старости, організатора і керівника области, повітів Коломия, Снятин, Городенка і Косова, довголітнього Голови Бат. Комітету при укр. муж. ґімн. в Коломиї, померлого в місті Ванґен-Альґай, Німеччина, була відправлена Заупокійна співана Служба Божа в Українській Католицькій Катедрі св. Николая в Шикаґо, в дні 12-го травня 1966 року.

Похоронні обряди відслужив о. Роман Дикий, парох української кольонії в м. Ванґен, похороном занявся пок. вже дир. Денис Сиплик, а хор під проводом д-ра Олега Сиплика попрощав Покійного піснею „Видиш брате мій", за що Всім складаємо щиру подяку!

ЗЕНОВІЯ ЛЕВИЦЬКА — дружина
Д-р РОСТИСЛАВ і МИРОН — сини
АННА і ЄВГЕНІЯ — синові
РОМАН, ХРИСТИНА, ТАМАРА, КАТРЯ, і МИРОН — внуки

Шикаґо, 15-го вересня 1966 р.

В середу, 21-го вересня ц. р.
в 21-шу **РІЧНИЦЮ СМЕРТИ**
МОЄЇ НЕЗАБУТНЬОЇ ДОНІ
ЛЕСІ ІВЧЕНКО
буде відправлена
ПАНАХИДА
в ЦЕРКВІ СВ. ЮРІЯ в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.
Друзів, Знайомих і Читачів її книжки „Зелені Дні", прошу помолитися за Неї.
МАТИ

Ділимося сумною вісткою з Членами Братства УСС, Товаришами Зброї і Українським Громадянство, що в дні 19-го вересня 1966 р. у Філядельфії, Па. в ранніх годинах несподівано залишив ряди Останньої Сотні УСС

бл. п. АНТІН МАЛАНЯК

секретар Головної Ради Братства УСС, учасник Визвольних Змагань в рядах Леґіону УСС і УГА.

ПАНАХИДА буде відслужена в п'ятницю, 23-го вересня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 24-го вересня 1966 р. о год. 10:30 ранку з названого похоронного заведення до церкви Царя Христа, а відтак на український цвинтар у Факс Чейсі.

●

Осиротілій Родині найщиріші вислови співчуття.
ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

НА ВІДВІДИНАХ В УНС І „СВОБОДІ"

НА ВІДВІДИНАХ У „СВОБОДІ". Пані Людмила Івченко (сидить) і пані Анна Токарик з ред. Вячеславом Давиденком під час відвідин у редакції.

19-го вересня УНСоюз і Редакцію „Свободи" відвідали голова Союзу Українок Канади пані Анна Токарик і голова Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у ЗДА пані Людмила Івченко. В розмові з екзекутивними урядовцями УНС і членами Редакції вони розповіли про 3-ій З'їзд Об'єднання Сестрицтв, що відбувся 17-го вересня в осередку Української Православної Церкви в Бавнд Бруку, і про те, що між цими двома організаціями вже 5-тий рік відбувається традиційний обмін відвідинами: голова одної організації бере участь у з'їзді другої. Як заявила п-ні А. Токарик, Союз Українок Канади стоїть на передодні свого 40-ліття. Ця організація охоплює понад 5.000 членок, має 150 відділів і видає свій власний журнал „Промінь". Основні її завдання — плекати релігійні та народні традиції і мову, допомагати потребуючим, опікуватися молоддю, вести освітньо-культурну працю серед жіноцтва. З цієї організації, що виховує вже четверте покоління наших жінок, вийшов цілий ряд визначних суспільно - громадських діячок. Союз Українок Канади належить до Канадійської Національної Жіночої Ради. Пані А. Токарик з трьома іншими членками СУК цього року як учасниці канадійської делеґації брали участь в конференції Міжнародної Жіночої Ради в Тегерані. До Ірану їхали вони, зокрема, через Україну, де відвідали Київ, Тернопіль і Львів. Про цю подорож пані А. Токарик докладно розповіла на З'їзді Об'єднання Сестрицтв у Бавнд Бруку.

Минулого тижня головну канцелярію УНС і „Свободу" відвідала пані О. Войценко з Вінніпеґу, член Президії УВАН в Канаді, яка опісля була гостем на союзовому фестині на Союзівці з кінцем тижня. Пані Войценко, співробітниця вінніпезького „Українського Голосу", зокрема інтересувалась давніми річниками „Свободи" та іншими джерелами до історії українського поселення і розвитку в Канаді.

Помер о. Микола Рибачук, кол. полковник Армії УНР

Пассейк, Н. Дж. — 19-го вересня 1966 р. о год. 4:20 ранку тут у лікарні після довгої і важкої недуги помер на 76-му році життя о. Микола Рибачук, настоятель церкви УПЦ Покрови Пресв. Богородиці у Кліфтоні, Н. Дж., кол. полковник армії УНР, відзначений хрестом Симона Петлюри. Покійний брав активну участь у визвольній боротьбі України. Між іншим, був членом Вищої Військової Ради та командантом штабу у т. зв. Другому Зимовому Поході в листопаді 1921 року. На еміґрації у ЗДА брав живу участь в публічному житті української спільноти та був членом - основником Об'єднання б. Вояків Українців в Америці (ОбВУА) і членом його першої Головної Управи. Згодом посвятився духовному станові, як священик УПЦ. Був людиною громадською, широко відомою в колах української еміґрації з 20-их рр.

Панахида відбудеться в названій церкві у Кліфтоні, при 73-81 Вашінґтон Евню в четвер, 22-го вересня ц. р. о год. 8-ій вечора. Наступного дня, у п'ятницю, 23-го ц. м. о год. 9:00 ранку буде там же відправлена св. Літургія. Того ж дня о 5-ій год. по пол. буде відправлена друга Панахида, після чого тіло буде перевезене до Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. та виставлене в Церкві - Пам'ятнику, де ВПреосв. арх. Мстислав відправить Панахиду. Похоронні обряди відбудуться там же в суботу, 24-го вересня ц. р. о год. 9 ранком.

Французький міністер закордонних справ приїздить до Вашинґтону

Париж. — Французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль мав відлетіти в середу 21 ц.м. до Оттави, а звідтіль до Вашинґтону, де буде прийнятий президентом Джансоном і матиме наради з державним секретарем Діном Раском. Це буде перша від довгого часу безпосередня зустріч найвищих американських державних мужів з авторитетним репрезентантом Франції де Ґолля. Перед своїм відлетом, Кув де Мурвіль призвав, що становище ЗДА і Франції у справі В'єтнаму цілком розбіжні й тому висновки інші. Із слів французького міністра виходило, що Франція не змінить свого становища, що його з'ясував у своїй промові в Камбоджі президент де Ґолль, коли-то він єдину вину у В'єтнамській війні фактично приписав Америці та домагався одностороннього відкликання з В'єтнаму американських збройних сил, як передумови для тамошнього замирення. Зате французький міністер признав, що в справі дальшої приналежности Франції до Атлантійського Союзу (НАТО) предметом переговорів є питання повороту американських збройних сил на французьку територію у випадку нової европейської війни. Як відомо, де Ґолль зажадав, щоб до 1-го квітня наступного року всі американські війська залишили французьку територію і щоб до того часу були зліквідовані всі американські бази у Франції.

Вийшов друком Альманах Торонтонської Єпархії

Торонто. — Тут появилась друком у виданні Торонтонської Єпархії велика книга, що носить назву „У Христовім винограднику" — Альманах Торонтонської Єпархії; за оформленням і редакцією Юліяна Бескида. Альманах має 752 сторінки, великої вісімки, в тому 610 світлин, 2 карти та 12 повносторінкових фото-листів. На початку книжки поміщені світлини Католицької Єпархії з відручними листами - побажаннями Владик Української Католицької Церкви в вільному світі для Преосвященнішого Кир Ісидора, Торонтонського Єпископа. Вступне слово „Новий Рай для людини Дім св. Духа — Церква Христова" дано 11-го травня 1964 за підписом Кир Ісидора, Єпископа Торонта.

Черговим дуже важливим матеріялом є в англійській мові подане зсумування розвитку Української Церкви на Сході Канади та від 1949 року до 1964 р. креування нових українських католицьких парохій в Торонтонській Єпархії з побудовою нових церков, приходських домів, написане о. М. Берком.

Життєпис Преосвященнішого Кир Ісидора написав о. проф. Петро Хомин, а далі в статті „На Сході Канади" поазбучно вичислено українських священиків, які стало, або деякий час працювали на парохіях і місійних станицях на Сх. Канади. Після кількох історичних нарисів розвитку, розбудови та назначення нових Владик для українців католиків у Канаді і Першого Конґресу Українців Католиків Східньої Канади, починаючи з 89 стор., в поазбучному порядку за місцевостями зібрані хроніки українських католицьких парохій місійних станиць з українськими католицькими організаціями, установами, Рідними Школами; окремо зібрані обширні відомості про праці Сестер Служебниць Пресвятої Непорочної Діви Марії (від першого дня їх приїзду до Канади), Сестер Християнської Любови; парохії греко-католиків зі Словаччини та з Мадярщини, з додатковими інформаціями з найновіших часів.

В окремому розділі присвячено багато уваги Монастиреві св. Григорія Ніссійського на Вестоні (метрополія Торонто), про Колеґію св. Василія Великого там же і про стан Василіянського Чину в 1963 році.

З черги відомості про ОО. Редемптористів, ОО. Студитів; стаття інж. Олександра Клюфаса про Централю Українців Католиків і Братство Українців Католиків. Далі широкий опис „Діяльність ЛУКЖ", Українське Католицьке Юнацтво та стаття „Український Пласт у країнах поселення" пера пл. сен. Юрія Пясецького.

Цілість замикає Хроніка Архиєрейської Праці Преосвященнішого Кир Ісидора Борецького, Торонтонського Єпископа з дня Архиєрейських Свячень у 1948 році до кінця 1963 року (себто за повних 15 літ діяння і праці Торонтонського Єпископа).

ДИВІЗІЯ НА СЦЕНІ

Одним із статутових завдань нашого Братства колишніх Вояків Першої Дивізії УНА є праця на культурному мистецькому полі. Це завдання Братство впродовж свого існування на протязі кільканадцяти років намагалося з честю виконати. Видавання книжок, спонзорування не-братських видань, кольпортаж книжок, влаштовування концертів, мистецьких імпрез, — були доказом, що Братство поважно трактує цю ділянку своєї праці.

Лише одна ділянка була дотепер майже занедбана, а саме театральне мистецтво. Коли взяти до уваги, що в р'ядах Дивізії знайшлося поважне число акторів з Західніх і Східніх Земель України, а також і факт, що в таборі полонених в Ріміні існував таборовий театр, який дав кільканадесять вистав — видаватись може дивним, що ці атути не були в братській праці використані.

Завдяки щасливому збігові обставин, що у Філядельфії в останніх роках знайшлися і Крайова Управа Братства і „Театр у П'ятницю" — вдалося тепер і цю занедбану ділянку оживити. Згідно зі зговоренням Крайової Управи з керівником „Театру в П'ятницю", Володимиром Шашаровським, цього року восени, вже першого жовтня, — Дивізія вийде на сцену. У першій виставі, в музичній комедії „Найкращі хлопці з Дивізії", над якою потрудилися два наші відомі дивізійні колеґи — письменник Олег Лисяк і композитор та диригент Стефан Гумінілович, і яку режисеруватиме Богдан Паздрій, — беруть участь безпосередню і посередню також інші дивізійники.

Орест Ґоґо-Слупчинський, відомий тисячам дивізійників із своїх карикатур в рімінській „Осі" та в збірці карикатур „Зібралася компанія", оформлює мистецьку програмку та проєктує декорації, що їх виконає представник „старої войни" — Василь Сердюк. Інший дивізійник і один з наших чільних акторів, Володимир Карп'як гратиме одну з головних роль, хорунжого Дивізії, а Володимир Шашаровський його чури. В обсаді інших роль знайдемо відомі всій нашій публіці акторок і акторів як Марія Лисяк і Юлія Шашаровська та Богдан Паздрій — — (він гратиме ролю кол. старшини Усусусів.)

Комедія побудована на музичних мотивах дивізійних пісень і композиції Гуміліловича, покаже веселі сторінки життя дивізійників а таких, ми колишні її вояки, мали багато. Це було більш, як двадцять років тому — а ми були молоді.

Ми певні, що співпраця театру з Братством дасть обом сторонам поважні користі, а нашій публіці в містах нашого поселення пригадає сміхом і сантиментом про — „найкращих хлопців" — з Дивізії!

Василь Заброцький
голова Крайової Управи Братства к. Вояків IУ Д УНА

● Англієць Брасн Бейнбридж з Лондону хотів прикрасити собі помешкання кількома мушлями. Дізнавшись, що в Занзібарі є окрема фірма, що торгує такими гарними мушлями, написав туди. Вони відворотно прислали йому — 10 мішків, 9 скринь і 2 бочки мушель, вагою 2,912 фунтів, а за саму поштову оплату треба було заплатити 308 дол. Але справа стала голосною в Англії і Західній Европі і люди миттю розхопили ті мушлі, а Бенбридж ще заробив.

Посмертні згадки

МИХАЇЛ ІВАНЧУК, довголітній член Т-ва Дарахівщина — 275 Відд. УНС в Джерзі Сиіті, Н. Дж. помер 2 вересня 1966 р., проживши 83 р. Народ. в с. Барнадівка, пов. Теребовля, Зах. Україна. Залишив в сумтку 2 синів — Володимира і Євгена з дружиною і внука. Похорон відбувся 7 вересня 1966 р. з похоронного заведення І. Ковальчика до укр. кат. церкви св. Петра і Павла, відтак на цвинтар св. Імени в Джерзі Сиіті, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ПАВЛО ШЕВЧУК, довголітній член Т-ва ім. Дм. Вітовського — 268 Відділ УНС в Франкфорді — Філядельфія, Па., помер 4 липня 1966 р. Залишив горем прибиті: дружину Магдалину з дому Юцишин, 2 дочки Корнеля та Елис, 10 внуків, 2 правнуків, сестру Гільку та дальшу родину в краю та Канаді. Покійний народився 4 червня 1889 р. в с. Саджівка, пов. Скалат, Західна Україна. Похований на цвинтарі Ґрінвуд, Трентон, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
О. Барилка, секр.

МИХАЙЛО КУШНІР, довголітній член Б-ва св. Михаїла — 235 Відд. УНС в Россфорді, Огайо, помер 15 серпня 1966 р., проживши 78 літ. Покійний народився в с. Босько, пов. Сянік, Зах. Україна. До Америки приїхав 1908 р. в короткому часі вступив до УНС, де був членом до кінця свого життя. Полишив дружину Юлію, синів: Івана, Михайла, дві дочки: Иосифу, Марію, 11 внуків, 11 правнуків, 2 братів і сестру. Похорон відбувся 18 серпня 1966 р. з укр. кат. церкви св. Михаїла, а відтак на цвинтар Calvary Cemetary в Толедо, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Бобер, секр.

ГНАТКО ЛЕСНЯК, довголітній член Б-ва Сош. Св. Духа — 295 Відд. УНС в Акрон, Огайо, помер 6 вересня 1966 р. Народжений в с. Красна, пов. Кросно, Україна. Залишив в смутку дружину Анну, сина Василя і доньку Ольгу Сомбат, 11 внуків і 3 правнуків. Похорон відбувся 9 вересня 1966 року з похоронного заведення на цвинтар Св. Хреста, при участи родини, членів Б-ва, приятелів і знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Пулк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 24-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Повакаційні місячні збори Б-ва св. Миколая — 5 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі Чесного Хреста. Запрошуємо всіх членів Відділу і гостей, які хотіли б вступити в члени 5-го Відд. В зборах візьме участь обласний організатор Степан Гавриш. Проситься всіх членів, хто залягає з вкладками, вирівняти їх якнайскоріше. Після зборів відбудеться прийняття для присутніх. — Управа Відділу.

ТАРЗАН, ч. 5688. Небезпечна ситуація!

Оволодівши собою, Тарзан розпачливо натискав своїм коліном на шлунок свого ворога!

Тварюка забурчала і кинула свою здобич на землю...

А тоді, тріюмфально ричачи, він підніс свою м'ясисту ногу, щоб розторощити мавполюдові голову!